

STUDIEGIDS 2022-2023

LERAAR MAATSCHAPPIJLEER

DEELTIJD

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Informatie over de flexibele deeltijdopleiding maatschappijleer	3
Professioneel handelen Propedeutische fase	4
Culturele antropologie / multiculturele samenleving.....	7
Economie.....	8
Massamedia	10
Politicologie 1.....	11
Politicologie 2.....	12
Sociologie	13
Vakdidactiek: Voorbereiding.....	14
Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Basis)	15
APV 1: De basis van het lesgeven	16
APV 2: Ontwikkelingspsychologie	18
Professioneel handelen Hoofdfase 1	19
Criminaliteit.....	21
Internationale betrekkingen en Europa	22
Maatschappelijk vraagstuk	23
Nieuwste geschiedenis.....	24
Recht	25
Sociale psychologie.....	26
Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Gevorderd)	27
Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs toetsen en evalueren.....	28
APV 3: Klassenmanagement.....	29
APV 4: In gesprek over sociale veiligheid	31
Professioneel handelen Hoofdfase 2	33
Arbeid en verzorgingsstaat.....	35
Democratie en rechtsstaat.....	36
Onderzoeks- en informatievaardigheden	37
Sociale en politieke filosofie	38
Visies op burgerschap	39
APV 5: Oog voor elke leerling	41
Verbreiding of verdieping	42
Landelijke kennisbasistoets.....	45
Professioneel handelen Afstudeerfase.....	46
Vakdidactisch ontwerpen (VDO)	49
Onderwijspedagogisch handelen (OPH).....	50

Inleiding

Welkom bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)! Leraar zijn is een prachtig beroep. FLOT wil de best denkbare leraren opleiden vanuit het besef dat de leraar het verschil kan maken voor elke leerling.

In deze studiegids vind je informatie over alle onderwijseenheden uit het programma.

Algemene informatie over studeren bij FLOT kun je vinden op onze website. Raadpleeg daarnaast regelmatig de actuele informatie op de [portal](#). Hier is onder andere rooster, uitgewerkte informatie bij de onderwijseenheden en overige informatie over de opleiding te vinden. Naast de studiegids en de portal kun je voor vragen of informatie natuurlijk ook terecht bij de studieloopbaanbegeleider, andere opleiders en studiegenoten.

De formele regels die van toepassing zijn op jouw opleiding zijn vastgelegd in de [Onderwijs- en Examenregeling \(OER\)](#). De OER is onderdeel van het studentenstatuut, waar je meer kunt lezen over je rechten en plichten als student van Fontys. Het studentenstatuut vind je op [deze pagina](#).

We wensen je een plezierige en succesvolle studietijd toe.

Namens het gehele team van FLOT,

Elize van Luijk
Teamleider Onderwijs Logistiek
Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Informatie over de flexibele deeltijdopleiding maatschappijleer

Maatwerktrajecten en intakegesprekken

Een groot deel van de instroom van de deeltijdopleiding Maatschappijleer bestaat uit studenten die eerder verworven competenties meenemen door bijvoorbeeld de afronding van een andere HBO/WO-opleiding en/of het behalen van een andere lesbevoegdheid. De opleiding heeft verschillende maatwerktrajecten voor studenten voor wie dit geldt.

Voor alle studenten geldt dat in een intakegesprek moet worden vastgesteld hoe het programma van de opleiding eruit zal komen te zien. In het intakegesprek wordt ook gekeken voor welke vrijstellingen een student in aanmerking komt, en kan een indruk gegeven worden van de duur van de opleiding die voor die student zou gelden. Maak tijdig een afspraak voor een intakegesprek met de coördinator van de deeltijdopleiding Maatschappijleer: Xandrieke Sak (08850 77257, x.sak@fontys.nl).

Met alle studenten wordt bij aanvang van de studie een onderwijsovereenkomst opgemaakt waarin de afspraken over het inzetten van EVC's en vrijstellingen worden vastgelegd, en de route door de opleiding wordt afgesproken.

Lestijden en toetstijden

Het onderwijsaanbod wordt in studiejaar 2022-2023 geroosterd op *maandagavond* en *dinsdagmiddag en dinsdagavond*. De precieze tijden zijn afhankelijk van de te volgen route en het studiejaar. Op maandagavond wordt het onderwijsaanbod geroosterd tussen 18:00u en uiterlijk 21:30u. Op dinsdag wordt het onderwijsaanbod geroosterd tussen 12:30u en uiterlijk 21:30u*.

* Voor de colleges APV geldt dat afgelopen studiejaar is geëxperimenteerd met het aanbieden van een keuzemogelijkheid: studenten kregen de keuze of zij APV op de maandagavond wilden volgen, óf op de dinsdagochtend. Voor iedere periode kon de student opnieuw kiezen op welk moment hij/zij APV wilde volgen. De verwachting is dat deze keuzemogelijkheid ook voor studiejaar 2022-2023 mogelijk gemaakt zal worden.

De toetsen worden in de toetsweken op maandag geroosterd tussen 18:00u en uiterlijk 21:30u, en op dinsdag tussen 12:30u en uiterlijk 21:30u. In het begin van het studiejaar wordt het toetsrooster verspreid, waarin voor het hele studiejaar te zien is wanneer en op welke tijd alle toetsen zijn geroosterd. Het toetsrooster is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- Een student die nominaal in één van de gangbare routes studeert, heeft niet meer dan twee tentamens op een dag.
- Een student die herkansingen uit een vorig jaar moet doen, krijgt daarvoor de kans, zal niet dubbel geroosterd worden.
- Voor alle dossiers (1e en 2e kans) geldt: inleveren op vrijdag in week 10. Dit m.u.v. onderwijseenheden uit periode 4 → kans 1: week 7; kans 2 (ook herkansingen van periode 3): week 9.

Werkplekieren

Werkplekieren is een belangrijk onderdeel van de opleiding. Hierin kan de student de leeruitkomsten voor het onderdeel professioneel handelen aantonen. Meer informatie hierover is te vinden onder de kopjes 'professioneel handelen' in deze studiegids.

Landelijke kennisbasistoets

Voor alle lerarenopleidingen in Nederland geldt dat sinds 2014 aan het eind van de opleiding een landelijke kennisbasistoets wordt afgenomen. Deze landelijke kennisbasistoets is verplicht en is gebaseerd op de landelijk vastgestelde kennisbasis maatschappijleer. Meer informatie over de landelijke kennisbasistoets is te vinden op www.10voordeleraar.nl.

Professioneel handelen Propedeutische fase

Plaats van Professioneel Handelen in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding.

Studenten volgen 4 stages in het totale programma:

	Voltijd	Deeltijd
PHP - oriënterende stage	Periode 2 (donderdag) Periode 3 (donderdag en vrijdag)	Flexibel
HF1 – hoofdfase stage 1	Periode 2 t/m 4 (woensdag en donderdag)	Flexibel
HF2 – hoofdfase stage 2	Periode 1 en 2 (woensdag, donderdag en vrijdag)	Flexibel
Afstudeerstage	Periode 1 t/m 4 (drie dagen per week waarvan donderdag een vaste stagedag is)	Flexibel

Deeltijdstudenten in de FLEX doorlopen deze stages flexibel. Perioden zijn daarmee niet vastgelegd, waardoor er onder deeltijdstudenten een enorme variatie is in tempo, vrijstellingen, sneller doorlopen. Afhankelijk van ervaring en mogelijkheden wordt gekeken welke stagevorm van professioneel handelen ingezet kan worden. Deeltijd studenten met veel ervaring kunnen bv hoofdfase 2 starten om daarmee meteen hoofdfase 1 te verzilveren. De afspraken hierover maakt de student niet zelf. Het traject is altijd een samenspraak tussen student, IO-er en wpb (werkplekbegeleider) en SO-er (schoolopleider). Sommige deeltijdstudenten zetten hun baan in als leerwerkplek. Dat mag, mits de onderwijscontext in het betreffend vakgebied ligt, een VO of MBO school is. Afwijkingen of anderssoortige stages worden altijd neergelegd bij de examencommissie.

Voltijdstudenten leerjaar 1 en 2 worden gematcht aan een partnerschap. Onder elk partnerschap vallen tientallen opleidingsscholen. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. Contextrijk leren staat centraal. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren. Ook deeltijders kunnen starten op een opleidingsschool.

Voor aanvang van de stage wordt de stage aangemeld door de student in SAS+. Dan wordt een IO-er (instituuropsleider) aan je gekoppeld. De student heeft altijd eerst een startgesprek met IO, SO/WPB om te kijken welke activiteiten nodig zijn om de leeruitkomsten te behalen. Er wordt vaak eerst ingestoken op een landingsfase om de school, de leerlingen en collega's te leren kennen. De Handleiding Professioneel Handelen beschrijft de route die wordt doorlopen.

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Professioneel Handelen Propedeutische fase
Engelse vertaling	Orientation traineeship
Plaats blok in de opleiding	Professioneel bekwaam Propedeuse DT: Deeltijdstudenten doorlopen dit traject flexibel
EC	P-fase: 10 EC
Leeruitkomsten P-fase	In het eerste jaar van de lerarenopleiding maak je kennis met het beroep van leraar. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding. Je leert hierbij in een reële arbeidssituatie de problemen, uitdagingen en successen uit de (toekomstige) beroepspraktijk. De student verbindt op de werkplek drie elementen (theorie, praktijk en persoon) om als aanstaande leraar daadwerkelijk tot groei te komen. In het eerste jaar is de meest belangrijke vraag dan ook: 'wil en kan ik leraar worden?'. Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met vier leeruitkomsten. LUK 1 De aankomende leraar ontwerpt een op zichzelf staande leeractiviteit voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert de activiteit uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten. Hierbij is rekening gehouden met de context, de doelen, de werkvormen en materialen. LUK 2 De aankomende leraar hanteert een positieve benadering naar leerlingen en herkent aspecten van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen. LUK 3 De aankomende leraar communiceert effectief door vanuit een professionele rol door betrokkenheid te tonen en contact te maken met leerlingen, collega's en medestudenten. LUK 4 De aankomende leraar reflecteert op het eigen pedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als aankomend professional. Via eigen leerdoelen wordt planmatig gewerkt aan de eigen ontwikkeling. De student onderzoekt vanuit een ontwikkelingsgerichte houding de vraag "wil en kan ik leraar worden" en onderbouwt de opbrengsten.
Leerwegaafhankelijke toets	Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast. Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examiner en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je hier terecht: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Stage/Paginas/Home.aspx
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	DT studenten zoeken zelf een leerwerkplek. Een deeltijdstudent mag altijd starten met een stage, ongeacht welke periode. De stage dient wel aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De stage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. Tijdens het startgesprek of na enige weken stage lopen wordt bepaald welke stages voor hen gelden. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen om de leeruitkomsten aan te tonen. De precieze route die studenten ondernemen voor Professioneel Handelen is uitgebreid beschreven in de Handleiding Professioneel Handelen.
Opleidingsscholen	Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden. Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar. denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan. Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen. In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs. Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Culturele antropologie / multiculturele samenleving

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Culturele antropologie / multiculturele samenleving (CA/MCS)
Engelse vertaling	Cultural anthropology and multicultural society
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student vergelijkt verschillende culturen met elkaar, zowel op basis van overeenkomsten als van verschillen. De student kan zijn eigen, subjectieve culturele positie bepalen en hierop reflecteren. De student kan botsingen en misverstanden tussen actoren uit verschillende culturen verklaren aan de hand van theorieën van cultuursociologen en antropologen die staan beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied. De student legt uit hoe de sociale positie en acculturatie van mensen met een migratieachtergrond worden beïnvloed door het beleid van de overheid, door maatschappelijke factoren en door kenmerken van migranten(groepen) zelf, zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied. De student kan de effecten van overheidsbeleid op het integratieproces evalueren en op basis daarvan een mening vormen over het gewenste beleid.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Van der Heijde et al, (2022). <i>Culturele diversiteit in de klas</i> . Uitgeverij Coutinho, zevende herziene druk
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Economie

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Economie
Engelse vertaling	Economy
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de economische concepten en theorieën die funderend zijn voor de sociaaleconomische benaderingswijze en het domein arbeid en verzorgingsstaat van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën het economische gedrag van actoren zodanig dat hij dat gedrag kan verklaren. De student legt de concepten en theorieën binnen de economische wetenschap die funderend zijn voor de sociaal-economische benaderingswijze en het domein arbeid en verzorgingsstaat zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën economische vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij die vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren. <u>Toelichting:</u> <i>Theorieën en concepten met betrekking tot:</i> • <i>Kapitalisme in Nederland: handelskapitalisme, industrieel-kapitalisme, financieel kapitalisme en hun kenmerkende productiewijzen, prijsmechanisme</i> • <i>Concentratie en marktwerking: concentratie, marktvormen (monopolie, oligopolie, volkomen concurrentie), marktaandeel, concentratiegraad, dynamische markttheorie van De Jong</i> • <i>Geld: giraal en chartaal geld, geldschepping, inflatie, deflatie</i> • <i>Rol van de overheid in de economie: Klassieken, neo-klassieken, nieuw-klassieken, aanbodeconomen, Keynesianen, conjunctuurbeleid, structuurbeleid</i> • <i>Sociale zekerheid: domein 6 van de kennisbasis</i> • <i>Arbeidsverhoudingen: domein 6 van de kennisbasis</i> • <i>Inkomensverdeling: domein 6 van de kennisbasis</i> • <i>Internationale economische verhoudingen: domein 8 van de kennisbasis.</i>
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Nader te bepalen

Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Massamedia

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Massamedia
Engelse vertaling	Mass media
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de uitgangspunten, vooronderstellingen en kenmerken van de beïnvloedingstheorieën zoals opgenomen in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied uit en gebruikt deze theorieën zodanig dat hij hiermee de invloed van massamedia op de maatschappij en de rol van media als socialisator kan analyseren. De student legt de concepten, het overheidsbeleid, maatschappelijke verschijnselen en theorieën opgenomen in de kerndelen uit de examenprogramma's maatschappijleer en maatschappijkunde en in het domein 'Massamedia en massacommunicatie' uit de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën actuele ontwikkelingen zodanig dat hij de invloed van massamedia op de maatschappij en de rol van media als socialisator kan verklaren en evalueren.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Nader te bepalen
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Politologie 1

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Politologie 1
Engelse vertaling	Political science 1
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student benoemt de actoren binnen de inrichting van Nederland als gedecentraliseerde eenheidsstaat zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied, legt hun taken, bevoegdheden en samenstelling uit zodanig dat hun rol binnen het Nederlandse staatsbestel helder is. De student legt de benaderingen en theorieën rondom het concept politiek en de modellen van politiek zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze benaderingen, theorieën en modellen het gedrag van actoren binnen een nationale politieke context zodanig dat hij dat gedrag kan verklaren en evalueren. De student legt de benaderingen en theorieën rondom het concept politiek en de modellen van politiek zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze benaderingen, theorieën en modellen politieke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij die vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren.
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	ProDemos (2020). <i>Politiek in Nederland. Basisinformatie over democratie en bestuur</i>. Den Haag: ProDemos Woerdman, E en E. Krol (2020). <i>Politiek en politicologie</i>. Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers (5^e druk)
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Politologie 2

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Politologie 2
Engelse vertaling	Political science 2
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de concepten en theorieën binnen de politicologie zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën het gedrag van actoren in een politieke context zodanig dat hij dat gedrag kan verklaren en evalueren. De student legt de concepten en theorieën binnen de politicologie zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën politieke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij die vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren. De student beschrijft het ontstaan, de ontwikkeling en de kenmerken van de belangrijkste politieke stromingen in de Nederlandse politiek zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied, classificeert de politieke stromingen en actoren aan de hand van concepten zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied en analyseert aan de hand van de kenmerken van de belangrijkste politieke stromingen gedrag van actoren, politieke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij het gedrag, de vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren.
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Woerdman, E en E. Krol (2020). <i>Politiek en politicologie</i> . Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers (5 ^e druk).
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Sociologie

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Sociologie
Engelse vertaling	Sociology
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de sociologische theorieën en concepten uit de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied uit en analyseert met deze theorieën en concepten maatschappelijke vraagstukken en maatschappelijke veranderingen zodanig dat hij sociologische processen achter deze vraagstukken zichtbaar maakt. De student hanteert de sociologische theorieën en concepten uit de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied zodanig dat hij de wijze waarop de sociale context (zoals bijvoorbeeld sociale ongelijkheid en socialisatieprocessen) van invloed is op het gedrag en het referentiekader van mensen en andere actoren kan duiden.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Wilterdink, N. & B. van Heerikhuizen (red.) (2017). <i>Samenlevingen; Inleiding in de sociologie</i> (8e druk). Groningen: Wolters Noordhoff
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Vakdidactiek: Voorbereiding

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Vakdidactiek: Voorbereiding
Engelse vertaling	Teaching methods: Introduction
Plaats blok in de opleiding	Vakdidactisch bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de doelen uit van maatschappijleeronderwijs aan verschillende doelgroepen en algemene doelen en leerlijnen in het onderwijs zoals beschreven in de kennisbasis van het tweedegraads gebied en vormt aan de hand hiervan een eerste beeld van de visie op maatschappijleeronderwijs zodanig dat hij leerdoelen kan formuleren passend bij maatschappijleeronderwijs en rekening houdend met specifieke kenmerken van specifieke doelgroepen. <u>Toelichting:</u> <i>Verskillende doelgroepen zijn: maatschappijleer en maatschappijkunde op de verschillende niveaus van het vmbo, het leergebied mens en maatschappij in de basisvorming en burgerschap op de verschillende niveaus en op verschillende opleidingen binnen het mbo.</i> <i>Met algemene doelen en leerlijnen in het onderwijs worden bedoeld: o.a. informatievaardigheden, argumentatievaardigheden, digitale vaardigheden en waardenonderwijs.</i> De student analyseert aan de hand van de doelen van maatschappijleeronderwijs aan verschillende doelgroepen en algemene doelen en leerlijnen in het onderwijs hoe methodemakers de doelen van maatschappijleeronderwijs hebben uitgewerkt in de verschillende methodes zodanig dat de student kan beoordelen of en hoe hij deze methode kan gebruiken om de doelen van maatschappijleeronderwijs te behalen.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn, R. van den (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i> . Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Basis)

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Basis)
Engelse vertaling	Teaching methods: Educational design (Basics)
Plaats blok in de opleiding	Vakdidactisch bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student gebruikt theoretische inzichten met betrekking tot directe instructie, activerende didactiek en taalgericht vakonderwijs om beargumenteerd verschillende typen opdrachten of onderwijsactiviteiten te ontwerpen voor maatschappijleeronderwijs in het tweedegraadsgebied, gericht op het bereiken van lagere leerdoelen, passend bij de doelen van maatschappijleeronderwijs (rekening houdend met kenmerken van de specifieke doelgroep) en waarin integratie plaatsvindt met algemene doelen en leerlijnen in het onderwijs. <u>Toelichting:</u> <i>De student wordt in de colleges begeleid in het maken van een vakdidactisch ontwerp. Daarnaast zal de student in enkele korte practica uiteen moeten zetten hoe de ontworpen lessen eruit zullen gaan zien. De docent instrueert en geeft 'best practices' van verschillende lessen en didactische modellen.</i>
Leerwegonafhankelijke toets	Beroepsproduct
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn, R. van den (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken Drie, J. van (red.)(2010). <i>Taalgericht vakonderwijs en de mens- en maatschappijvakken: een handreiking voor opleiders en docenten</i> [digitaal beschikbaar] Flokstra, J.H. (2006). <i>Activerende werkvormen. Voortgezet onderwijs</i> (SLO) [digitaal beschikbaar]
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

APV 1: De basis van het lesgeven

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	APV (Algemene professionele vorming) 1: De basis van het lesgeven
Engelse vertaling	General Professional Training 1: The fundamentals of teaching
Blok	Pedagogisch bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	LUK 1 De student ontwerpt een les rekening houdend met de context, werkvormen, lesdoelen en (digitale) onderwijsleermiddelen en hij onderbouwt deze les vanuit leertheorieën, visies op leren en visies op intelligentie zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor voor het tweedegraads gebied. LUK 2 De student analyseert een zelf ontworpen en uitgevoerde les vanuit theoretische concepten zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor voor het tweedegraads gebied. Daaropvolgend reflecteert hij op zijn professioneel handelen waarbij hij de feedback van anderen op navolgbare en kritisch-reflectieve wijze betreft. LUK 3 De student beschrijft het Nederlandse onderwijsstelsel en verschillende onderwijsconcepten van vroeger en nu gerelateerd aan maatschappelijke ontwikkelingen en zijn eigen onderwijsvertuigingen binnen het tweedegraads gebied. Zie voor toelichting de opleidingssite.
Leerwegaafhankelijke toets	Dossier
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Bronnen die bronnen die bij het aangeboden onderwijs gebruikt worden: Geerts, W. & Kralingen, R. Van, (2020). <i>Handboek voor leraren</i>. Bussum: Coutinho. Moonen, B., Goot, L., Veldhuizen, S. (2022). <i>De zes rollen van de leraar in de praktijk</i>. CPS Uitgeverij. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voortgezet-onderwijs Geraadpleegd op 18 mei 2022 via www.rijksoverheid.nl Surma, T., Vanhoyweghen, K., Sluismans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P. (2019). <i>Wijze lessen. Twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek</i>.

Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie voor de studiewijzer van APV1 De basis van het lesgeven de opleidingssite.

APV 2: Ontwikkelingspsychologie

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	APV2: Ontwikkelingspsychologie
Engelse vertaling	GPT2: Developmental psychology
Blok	Pedagogisch Bekwaam Propedeuse
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student verklaart het handelen van leerlingen vanuit verschillende perspectieven te weten: diens overtuigingen, biologische factoren, verschillende ontwikkelingstheorieën en culturele aspecten zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor van het tweedegraads gebied. Vanuit deze verklaring beargumenteert hij zijn eigen handelen of zijn voornemen tot een bepaalde wijze van handelen. Zie canvas voor de toelichting.
Leerwegonafhankelijke toets	Dossier
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Bronnen die bij het aangeboden onderwijs gebruikt worden: <u>Aanbevolen</u> De Wilde, J., Theunissen, M., & Van der Wal, J. (2021). <i>Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding</i>. Coutinho. Swaab, D. (2015). <i>Wij zijn ons brein - van baarmoeder tot Alzheimer</i>. Olympus.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie voor de studiewijzer van APV 2 Ontwikkelingspsychologie, canvas.

Professioneel handelen Hoofdfase 1

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Professioneel Handelen Hoofdfase 1
Engelse vertaling	Professional Skills
Plaats blok in de opleiding	Professioneel bekwaam Hoofdfase 1 DT: Deeltijdstudenten doorlopen dit traject flexibel
EC	10 EC
Leeruitkomsten HF1	In het tweede jaar van de lerarenopleiding gaat de aankomende leraar zich sterker richten op het geven van onderwijs en het hanteren van goed groeps- en klasse management. Je leert hierbij in een reële arbeidssituatie de problemen, uitdagingen en successen uit de (toekomstige) beroepspraktijk. Op de werkplek worden drie elementen aan elkaar verbonden (theorie, praktijk en persoon) om als aanstaande leraar daadwerkelijk tot groei te komen. LUK 1 De aankomende leraar ontwerpt leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van enkele werkvormen en een gestructureerde opbouw van de lesstof. LUK 2 De aankomende leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. LUK 3 De aankomende leraar handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar leerlingen, collega's en medestudenten, vanuit zijn eigen kennis en opvattingen over onderwijs en respecteert hierbij de opvattingen van anderen. LUK 4 De aankomende leraar geeft richting en vorm aan de ontwikkeling van zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional op een planmatige manier en reflecteert hierbij op het eigen handelen onderbouwd vanuit zelfreflectie en feedback van anderen.
Leerwegonafhankelijke toets	Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast. Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examinator en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond

	van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je hier terecht: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Stage/Paginas/Home.aspx
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Een deeltijdstudent mag altijd starten met een stage, ongeacht welke periode. De stage dient wel aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De stage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. Tijdens het startgesprek of na enige weken stage lopen wordt bepaald welke stages voor hen gelden. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen om de leeruitkomsten aan te tonen.
Opleidingsscholen	Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden. Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar. denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan. Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen. In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs. Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Criminaliteit

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Criminaliteit
Engelse vertaling	Criminality
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofd fase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de concepten en theorieën uit het domein Criminaliteit zoals beschreven in de kennisbasis Maatschappijleer van het tweede graads gebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën gedrag van actoren en vraagstukken met betrekking tot criminaliteit en strafrechtspleging op dusdanige wijze dat hij die vraagstukken kan verklaren en evalueren.
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Janssen, L., De Blois, M. (2020). <i>Nederlands recht begrepen</i> (5^e druk). Den Haag: Boom juridisch. Van Dijk, J., Huisman, W., Nieuwbeerta, P. (2021). <i>Actuele criminologie</i> (11^e druk). Den Haag: Sdu Eventueel aanvullende literatuur beschikbaar gesteld door de docent.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Internationale betrekkingen en Europa

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Internationale betrekkingen en Europa
Engelse vertaling	International relations and politics in the European Union
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofd fase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de concepten en theorieën uit de leer der internationale betrekkingen zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën het gedrag van actoren binnen een internationale context zodanig dat hij dat gedrag kan verklaren en evalueren. De student benoemt de actoren binnen het domein van mondiale vraagstukken zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied, legt hun taken, bevoegdheden en samenstelling uit zodanig dat hun rol in de internationale betrekkingen helder is. De student beschrijft de instellingen binnen de EU, hun taken, bevoegdheden en samenstelling zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied en analyseert hun invloed op Europese en nationale politieke en maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij die vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren.
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Voorhoeve, J., Rademaker, S., Keizer, R. (2021). <i>Wereld in Beweging</i>. Den Haag, Boom Bestuurskunde Vleuten, A. van der (red.)(2018). <i>De bestuurlijke kaart van de Europese Unie</i> (5^e druk). Bussum: Coutinho
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Maatschappelijk vraagstuk

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Maatschappelijk vraagstuk
Engelse vertaling	Contemporary social problems
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student analyseert met behulp van relevante bronnen maatschappelijk vraagstukken aan de hand van de benaderingswijzen van maatschappijleer binnen het tweedegraadsgebied en legt de samenhang uit met moderniseringsprocessen zodanig dat hij maatschappelijke vraagstukken kan duiden.
Leerwegaafhankelijke toets	Portfolio assessment
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn, R. van den (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken Woerdman, E en E. Krol (2020). <i>Politiek en politicologie</i>. Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers (5^e druk). Wilterdink, N. & B. van Heerikhuizen (red.) (2017). <i>Samenlevingen; Inleiding in de sociologie</i> (8^e druk). Groningen/ Houten, Noordhoff Uitgevers
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Nieuwste geschiedenis

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Nieuwste geschiedenis
Engelse vertaling	Contemporary history
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student beschrijft de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen de westerse wereld vanaf 1789 die relevant zijn voor het schoolvak maatschappijleer binnen het tweedegraadsgebied en analyseert deze belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen in hun onderlinge samenhang en in hun werking naar de hedendaagse samenleving zodanig dat hij die samenhang en werking naar de hedendaagse samenleving kan verklaren, duiden en evalueren. De student legt uit dat geschiedenis niet één vaste, onomstotelijke waarheid is, maar een permanente discussie tussen verschillende opvattingen, stromingen en scholen voor zo ver dat relevant is voor het schoolvak maatschappijleer binnen het tweedegraadsgebied zodanig dat hij vanuit meerdere perspectieven de loop van de geschiedenis kan verklaren en duiden. <u>Toelichting</u> <i>In de colleges zal in afwisselend instructie en activerende opdrachten aandacht worden besteed aan ontwikkelingen en gebeurtenissen uit de Nieuwste Tijd die de maatschappijleerdocent helpen benaderingswijze van de verandering te hanteren in zijn lessen. Analyseren van bronnen en het interpreteren van ontwikkelingen rekening houdend met standplaatsgebondenheid van de maker én gebruiker van de bron staan centraal bij deze module.</i>
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Nader te bepalen
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Recht

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Recht
Engelse vertaling	Law
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de verschillende rechtsgebieden en concepten zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied uit en analyseert aan de hand van deze rechtsgebieden en met behulp van deze concepten actuele casussen op dusdanige wijze dat hij de casussen kan duiden en evalueren.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Janssen, L., De Blois, M. (2020). <i>Nederlands recht begrepen</i> (5 ^e druk). Den Haag: Boom juridisch. Eventueel aanvullende literatuur beschikbaar gesteld door de docent.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Sociale psychologie

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Sociale psychologie
Engelse vertaling	Social psychology
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de theorieën en concepten binnen de sociale psychologie zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graads gebied uit en analyseert daarmee de invloed van de situatie op gedrag op een dusdanige wijze dat hij daarmee sociale situaties en maatschappelijke ontwikkelingen kan verklaren. <u>Toelichting:</u> <i>Sociale psychologie is geen zelfstandig domein binnen de kennisbasis maatschappijleer, maar de concepten en theorieën komen terug in verschillende domeinen. Hierbij gaat het om concepten en theorieën m.b.t. de thema's groepsgedrag, prosociaal en antisociaal gedrag, (vorming van) attitudes, sociale categorisatie (vooroordelen, stereotypen en discriminatie), en om algemene sociaalpsychologische theorieën en concepten zoals sociale cognitie, selectieve waarneming, cognitieve dissonantie, attributie (fundamentele attributiefout), sociale identiteitstheorie, conformisme, etc.</i>
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Vonk, R. (2017). <i>Sociale psychologie</i> (4e druk). Amsterdam: Boom uitgevers
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Gevorderd)

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs ontwikkelen (Gevorderd)
Engelse vertaling	Teaching methods: Educational design (Advanced)
Plaats blok in de opleiding	Vakdidactisch bekwaam Hoofdfase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student gebruikt theoretische inzichten met betrekking tot hogere denkvaardigheden, taalgericht vakonderwijs, vaardighedenonderwijs en ontwerpregels voor een lessenreeks om beargumenteerd een lessenreeks te ontwerpen voor maatschappijleeronderwijs in het tweedegraadsgebied, gericht op het bereiken van zowel lagere als hogere leerdoelen, passend bij de doelen van maatschappijleeronderwijs (rekening houdend met kenmerken van de specifieke doelgroep) en zijn visie daarop, en waarin integratie plaatsvindt met algemene doelen en leerlijnen in het onderwijs. <u>Toelichting:</u> <i>De student wordt in de colleges begeleid in het maken van een vakdidactisch ontwerp. Daarnaast zal de student in enkele korte practica uiteen moeten zetten hoe de ontworpen lessen eruit zullen gaan zien. De docent instrueert en geeft 'best practices' van verschillende lessen en didactische modellen.</i>
Leerwegonafhankelijke toets	Beroepsproduct
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn, R. van den (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken Bernaerts, M.H. en Van Kesteren, C. (2012). <i>Maatschappijleer hoofdzaak. Een sociaal-wetenschappelijk denkkader voor politieke oordeelsvorming</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken [digitaal beschikbaar] Beneke, T. (2018). <i>Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken [digitaal beschikbaar]
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs toetsen en evalueren

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten gekoppeld aan een onderwijseenheid	
Naam eenheid van leeruitkomst	Vakdidactiek: Maatschappijleeronderwijs toetsen en evalueren
Engelse vertaling	Teaching methods: Examination and evaluation
Plaats blok in de opleiding	Vakdidactisch bekwaam Hoofdfase 1
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student kan verschillende toetsvormen inclusief beoordelingsmodellen (her)ontwerpen die voldoen aan de constructieregels en kwaliteitscriteria zoals beschreven in de generieke en vakspecifieke kennisbasis voor de tweedegraads lerarenopleiding, passend bij de doelen van maatschappijleeronderwijs en leerdoelen van verschillende beheersingsniveaus. De student kan door leerlingen in het tweedegraads gebied gemaakte toetsen beargumenteerd beoordelen op basis van beoordelingsmodellen en kan de toets en toetsresultaten evalueren aan de hand van een toetsanalyse.
Leerwegonafhankelijke toets	Beroepsproduct
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn, R. van den (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken Rombout, E., Molein, I., & Severen van, T. (2020). <i>De herziene taxonomie van Bloom in de klas</i>. Kalmthout: Pelckmans Pro. Sanders, P. (red) (2011). <i>Toetsen op school</i>. Arnhem: Cito (digitaal aangeboden) Noordink, H. (2007). <i>Handreiking schoolexamens Maatschappijleer II VMBO</i>. SLO: Enschede (digitaal aangeboden) Kerkhoffs, J., Stark, E. en Zeelenberg, T. (red) (2006). <i>Rubrics als beoordelingsinstrument voor vaardigheden</i>. Enschede: SLO (digitaal aangeboden)
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

APV 3: Klassenmanagement

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	APV3: Klassenmanagement
Engelse vertaling	GPT3: Classroom management
Blok	Pedagogisch Bekwaam Hoofdfase 1
EC	5
Leeruitkomsten+ toelichting	LUK 1 De student beargumenteert hoe hij een klassenklimaat kan creëren waarin leerlingen zich veilig kunnen ontwikkelen tot sociale, competente en zelfstandige mensen en/of beroepsbeoefenaars aan de hand van de kernconcepten zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor in het tweedegraads gebied. LUK 2 De student analyseert praktijkvoorbeelden inzake klassenmanagement met de daarbij behorende leerkrachtinterventies op basis van de kernconcepten zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor van het tweedegraads gebied. LUK 3 De student observeert en analyseert groepsprocessen in de klas en onderbouwt hoe deze processen positief beïnvloed kunnen worden vanuit groepsdynamische processen zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor van het tweedegraads gebied. Zie canvas voor de toelichting.
Leerwegaafhankelijke toets	Dossier
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Bronnen die bronnen die bij het aangeboden onderwijs gebruikt worden: Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2020). <i>Handboek voor Leraren</i>. Bussum: Coutinho. Slooter, M. (2018). <i>De zes rollen van de leraar</i>. Uitgeverij Pica. Kneyber, R. (2020) <i>Orde Houden</i>. Phronese Optioneel: Teitler, P. (2017). <i>Lessen in orde</i>. Coutinho./ Teitler, P & Teitler, R. (2022) Coutinho Marzano, R. (2014) <i>Wat werkt: Pedagogisch handelen & klassenmanagement</i>. Uitgeverij Bazalt

Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie voor de studiewijzer van APV3 Klassenmanagement, canvas. Het hebben van een werkplek of een (school)context waarin je opdrachten uit kunt voeren is noodzakelijk voor het afronden van deze module.

APV 4: In gesprek over sociale veiligheid

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	APV4: In gesprek over sociale veiligheid
Engelse vertaling	GPT4: Discussion about social safety
Blok	Pedagogisch Bekwaam Hoofdfase 1
EC	5
Leeruitkomsten+ toelichting Sociale veiligheid - Digitale veiligheid (zie ook C6). - School en veiligheid (onder andere pestprotocol). - Soorten anti pestprogramma's en de effectiviteit hiervan. - Signaleren en effectief handelen (omgaan met grensoverschrijdend gedrag)	LUK 1 De student analyseert de kwaliteit van zelf uitgevoerde een-op-een gesprekken op basis van literatuur over soorten en functies van gesprekken, principes van effectieve communicatie, gespreksomstandigheden, basisgespreksvaardigheden en non-verbale en verbale-communicatie zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor van het tweedegraads gebied. Naar aanleiding van deze analyse reflecteert de student op zijn eigen handelen waarin hij feedback van anderen inzet met als doel sturing te geven aan zijn professionele en persoonlijke ontwikkeling. LUK 2 De student verwoordt enkele belangrijke uitgangspunten voor zijn handelen als docent vanuit het oogpunt van sociale veiligheid, hij onderbouwt dit vanuit opgedane praktijkervaringen en vanuit theoretische kernconcepten zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor van het tweedegraads gebied. Op basis daarvan schetst hij zijn voornemen tot professioneel handelen naar leerlingen, ouders en andere professionals binnen het tweedegraads gebied. LUK 3 De student analyseert morele aspecten en dilemma's in zijn beroep en verantwoordt keuzes vanuit de pedagogische opdracht van de school en vanuit zijn persoonlijke onderwijsvisie waarbij hij verwijst naar theoretische inzichten en/of – concepten uit de generieke kennisbasis bachelor binnen het tweedegraads gebied. Zie canvas voor een toelichting.
Leerwegaafhankelijke toets	Dossier en presentatie
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Bronnen die bij het aangeboden onderwijs gebruikt worden: Delfos, M. (2014). <i>Ik heb ook wat te vertellen!</i> SWP. Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2020). <i>Handboek voor leraren</i>. Coutinho. Gramsbergen-Hoogland, Y. & Van der Molen, H. (2013). <i>Gesprekken in organisaties</i>. Noordhoff. Janssen, D., Van der Loo, M., Van den Hurk, J. & Jansen, F. (2012). <i>Zakelijke communicatie</i>. Noordhoff.

	Konig, A. (2001). <i>In gesprek met de leerling</i>. EPN Teitler, P. (2017). <i>Lessen in orde</i>. Coutinho. Hoofdstuk 13, paragraaf 13.2.2 (blz. 257 t/m 260) Van den Brand, A. (2010). <i>Gesprekscommunicatie</i>. Coutinho. De Wilde, J, Theunissen, M. & Van der Wal, J (2021). <i>Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding</i>. Coutinho. Vonk, R. (2013). <i>Sociale psychologie</i>. Noordhoff Wijsman, E. (2013). <i>Psychologie en sociologie</i>. Noordhoff.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie studiewijzer APV4, In gesprek over sociale veiligheid, op canvas. Het hebben van een werkplek of een (school)context waarin je opdrachten uit kunt voeren wordt aanbevolen voor het afronden van deze module.

Professioneel handelen Hoofdfase 2

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Professioneel Handelen Hoofdfase 2
Engelse vertaling	Professional Skills
Plaats blok in de opleiding	Professioneel bekwaam Hoofdfase 2 DT: Deeltijdstudenten doorlopen dit traject flexibel
EC	10 EC
Leeruitkomsten HF2	In hoofdfase 2 verdiept de aankomende leraar zich nog meer in lesgeven en de doelgroep. In deze fase dient de aankomende leraar zich meer te richten op de individuele behoefte van de doelgroep en maakt zich differentiatie meer eigen. Ook het blikveld dient zich te vergroten (van klas/groep naar team en school). LUK 1 De aankomende leraar ontwerpt samenhangende leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert en evalueert het leerproces en leeropbrengsten van de samenhangende leeractiviteiten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van afwisselende en activerende werkvormen volgens een gestructureerde opbouw van de lesstof waarbij tegemoet gekomen wordt aan de verschillende leerbehoeften van de leerlingen. LUK 2 De aankomende leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. Hij stemt zijn pedagogisch handelen af met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. LUK 3 De aankomend leraar handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar ouders en professionals (leerlingbegeleider, decaan, mentoren, zorgcoördinator) en gebruikt deze expertise bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van zijn eigen onderwijs. LUK 4 De aankomend leraar onderzoekt zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen en kan op basis van een zelfbeoordeling, gebaseerd op zelfreflectie en feedback van anderen, zelfstandig richting en vorm geven aan zijn ontwikkeling als professional.
Leerwegonafhankelijke toets	Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast. Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider

	(WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examiner en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je hier terecht: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Stage/Paginas/Home.aspx
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Een deeltijdstudent mag altijd starten met een stage, ongeacht welke periode. De stage dient wel aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De stage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. Tijdens het startgesprek of na enige weken stage lopen wordt bepaald welke stages voor hen gelden. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen om de leeruitkomsten aan te tonen.
Opleidingsscholen	Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden. Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar. denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan. Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen. In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs. Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Arbeid en verzorgingsstaat

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Arbeid en verzorgingsstaat
Engelse vertaling	Labour and the welfare state
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 2
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de concepten en theorieën uit het domein arbeid uit de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën het gedrag van actoren (werknemers, werkgevers en overheid) met betrekking tot arbeidsvraagstukken zodanig dat hij dat gedrag kan verklaren. De student legt de concepten en onderliggende theorieën uit het domein arbeid uit de kennisbasis maatschappijleer van het tweede graadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën arbeidsvraagstukken en vraagstukken met betrekking tot de verzorgingsstaat zodanig dat hij die vraagstukken kan verklaren en evalueren. <u>Toelichting:</u> <i>Onderliggende theorieën met betrekking tot:</i> • <i>kwaliteit van de arbeid (onder andere scientific management van Taylor, het Fordisme, de human-relationsbenadering en de sociotechniek)</i> • <i>de contingentietheorie Mintzberg)</i> • <i>de werking van de arbeidsmarkt (Adam Smith, Keynes, human capital, (neo-)institutionele theorie, segmenteringstheorie)</i>
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Mok, A.L. (2015). <i>Arbeid, bedrijf en maatschappij</i>. Groningen: Noordhoff uitgevers BV Bijlsma, J en H. Janssen (2018). <i>Sociaal werk in Nederland</i>. Bussum: Coutinho (alleen hoofdstuk 1, dit hoofdstuk wordt digitaal beschikbaar gesteld)
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Democratie en rechtsstaat

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Democratie en rechtsstaat
Engelse vertaling	Democracy and constitutional state
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 2
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student legt de concepten en theorieën met betrekking tot democratie en rechtsstaat zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied uit en analyseert met behulp van deze concepten en theorieën het gedrag van actoren in een politieke context, politieke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij dat gedrag en de vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren. De student legt de kenmerken van verschillende democratiemodellen (consensusdemocratie, penduledemocratie, kiezersdemocratie, participatiedemocratie, Westminstermodel) uit met behulp van de concepten en theorieën met betrekking tot democratie zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied en analyseert aan de hand van de verschillende modellen het gedrag van actoren, politieke vraagstukken en ontwikkelingen zodanig dat hij dat gedrag en die vraagstukken en ontwikkelingen kan verklaren en evalueren.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Hendriks, F. (2006). <i>Vitale democratie. Theorie van democratie in actie</i> . Amsterdam: Amsterdam University Press
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Onderzoeks- en informatievaardigheden

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Onderzoeks- en informatievaardigheden
Engelse vertaling	Research Skills
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 2
EC	10
Leeruitkomsten + toelichting	De student ontwerpt en voert een praktijkgericht sociaalwetenschappelijk onderzoek uit met gebruikmaking van relevante literatuur en empirische methoden van onderzoek zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraads gebied en kan hiervan schriftelijk verslag doen zodanig dat hij het onderzoeksontwerp en de onderzoeksresultaten kan verantwoorden en evalueren.
Leerwegonafhankelijke toets	Onderzoeksofdracht
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Lanen, B. & Donk, van der C. (2021). <i>Praktijkonderzoek in de school</i> . Coutinho
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Sociale en politieke filosofie

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Sociale en politieke filosofie
Engelse vertaling	Social and political philosophy
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 2
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student beschrijft welke filosofen en hun filosofische uitgangspunten aan de basis liggen van hedendaagse politieke stromingen, opvattingen en praktijken die zijn beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied en analyseert hoe deze uitgangspunten tot uiting komen in de posities die maatschappelijke actoren innemen in pedagogische, maatschappelijke en politieke discussies zodanig dat hij deze posities kan verklaren en evalueren. <u>Toelichting:</u> <i>Relevante filosofen zijn: Plato, Aristoteles, Machiavelli, Kant, sociaal contractdenkers (Hobbes, Locke, Rousseau), Mill, Marx, Rawls, communitarisme</i> De student analyseert rationaliserings- en moderniseringsprocessen binnen onze samenleving aan de hand van de maatschappijkritiek van relevante sociaal politieke filosofen voor zo ver deze relevant zijn voor het schoolvak maatschappijleer binnen het tweedegraadsgebied zodanig dat hij concrete maatschappelijke ontwikkelingen en/of vraagstukken kan duiden en evalueren. <u>Toelichting:</u> <i>Relevante filosofen zijn: Horkheimer & Adorno, Habermas, Foucault</i>
Leerwegaafhankelijke toets	Kennistoets met open vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Peperstraten, F. van (1999). <i>Samenleving ter discussie. Een inleiding in de sociale filosofie</i> (4^e druk). Bussum: Coutinho Sandel, M.J. (2015). <i>Rechtvaardigheid. Wat is de juiste keuze?</i> (11^e druk). Kampen: Uitgeverij Ten Have
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

Visies op burgerschap

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Visies op burgerschap
Engelse vertaling	Perspectives on citizenship
Plaats blok in de opleiding	Vakinhoudelijk bekwaam Hoofdphase 2
EC	5
Leeruitkomsten + toelichting	De student beschrijft de ontwikkeling in het denken over het concept burgerschap in de 19e, 20e en 21e eeuw. De student vergelijkt verschillende typologieën van burgerschap zoals beschreven in de kennisbasis maatschappijleer van het tweedegraadsgebied zodanig dat hij burgerschapsopvattingen, burgerschapspraktijken en burgerschapseducatie kan analyseren. De student formuleert en onderbouwt een eigen visie op burgerschap en burgerschapsvorming. De student verbindt de eigen visie aan de eigen onderwijspraktijk in het tweedegraadsgebied. Daarbij wordt aangesloten bij de burgerschapsopdracht van het onderwijs in het algemeen en de schoolvakken maatschappijleer in het vmbo en burgerschap in het mbo in het bijzonder.
Leerwegonafhankelijke toets	Portfolio assessment
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Boorn van den R. (2021). <i>Handboek Vakdidactiek Maatschappijleer</i>. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en maatschappijvakken Eidhof, B. (2020). <i>Handboek Burgerschapsonderwijs</i>. Den Haag: Prodemos Huis voor democratie en rechtsstaat (digitaal beschikbaar) SLO (oktober 2021). <i>Handreiking Burgerschap funderend onderwijs</i> (digitaal beschikbaar) SLO (april 2021). Laan, van der & Lodeweges. <i>Trendanalyse Burgerschap</i> (digitaal beschikbaar) Wilschut, A. (2012). <i>Burgerschapsvorming en de maatschappijvakken</i>. Landelijk Expertisecentrum Mens- en Maatschappijvakken (digitaal beschikbaar) <u>Aanbevolen:</u> Eidhof, B. (2018). <i>Het Wilhelmus voorbij</i>. Amsterdam: Uitgeverij Van Gennep

Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Colleges worden aangeboden volgens jaarrooster

APV 5: Oog voor elke leerling

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	APV5: Oog voor elke leerling
Engelse vertaling	GPT5: Focus on every pupil
Blok	Pedagogisch Bekwaam Hoofdfase 2
EC	5
Leeruitkomsten+ toelichting	LUK 1 De student beschrijft de verschillende begeleidingsstructuren voor leerlingen binnen een specifieke schoolorganisatie in het tweedegraadsgebied en beargumenteert met een reflectieve en onderzoekende houding zijn eigen visie hierop. LUK 2 De student signaleert en herkent specifieke onderwijsbehoeften bij leerlingen en levert, in afstemming met betrokkenen, input ten behoeve van de onderwijsaanpak voor een leerling met specifieke onderwijsbehoeften en illustreert aan de hand van de gekozen aanpak en de opbrengsten daarvan hoe hij hier adequaat op anticipeert vanuit praktijkvoorbeelden binnen het tweedegraads gebied. LUK 3 De student ontwerpt zelfstandig een reeks leeractiviteiten waarbij een of meerdere differentiatiemethoden worden toegepast en effectieve didactische strategieën worden ingezet om een krachtige leeromgeving te realiseren op basis van kennis over leer- en motivatieprocessen zoals beschreven in de generieke kennisbasis bachelor uit het tweedegraads gebied. Na uitvoering brengt hij de leeropbrengsten in beeld door het leerproces en de gegeven begeleiding te analyseren op klassenniveau. Zie canvas voor de toelichting.
Leerwegonafhankelijke toets	Dossier
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Bronnen die bronnen die bij het aangeboden onderwijs gebruikt worden: Geerts, W., & Van Kralingen, R. (2020). <i>Handboek voor leraren</i> (3de editie). Coutinho. De Wilde, J., Theunissen, M., & De Wilde, J (2021). <i>Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding</i> (6de editie). Coutinho.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie voor de studiewijzer van APV5 Oog voor elke leerling canvas. Het hebben van een werkplek of een (school)context waarin je opdrachten uit kunt voeren is noodzakelijk voor het afronden van deze module.

Verbreding of verdieping

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Verbreding of verdieping
Engelse vertaling	Advanced Module
Plaats blok in de opleiding	Vakdidactisch Bekwaam Hoofd fase
EC	15 EC
Leeruitkomsten H-fase	De student toont aan hoe hij zijn vakinhoudelijke of pedagogische bekwaamheid inhoudelijk of contextueel verbreed of verdiept door kennis te verwerven bij andere HBO de kennis en vaardigheden relevant voor zijn opleiding in een andere werkcontext opleidingen of door dan die van de tweedegraadsdocent op te doen. <u>Toelichting:</u> Voor verbreding of verdieping heb je 4 mogelijkheden: A, B, C, of D. • Via een andere opleiding: A. Je kiest een of meer eenheden van leeruitkomsten van een andere tweedegraads lerarenopleiding, lerarenopleiding basisonderwijs of opleidingsminor en behaalt de daarbij horende (leerwegaafhankelijke) toetsen ter grootte van 15 credits. De leeruitkomsten van de andere lerarenopleiding hebben betrekking op andere vakinhoudelijke bekwaamheden dan aangeboden bij de opleiding waarvoor je bent ingeschreven of betreffen pedagogisch-didactische bekwaamheden voor een andere leeftijdsgroep dan de tweedegraads lerarenopleiding. B. Je kiest een of meer programmaonderdelen van een andere geaccrediteerde HBO opleiding, die geen deel uitmaken van de leeruitkomsten van de eigen opleiding en behaalt hiervoor minimaal 15 credits. • Via een bedrijfstage of werkervaring: C. Je toont aan dat je gedurende minimaal 3 maanden een functie hebt gehad op EQF 5 of NLQF 5 niveau (opleidingsniveau: Associate Degree, zie http://www.nlqf.nl/over-nlqf-eqf/het-nlqf in een vakgebied (verwant aan) de vakinhoud van de opleiding waarvoor je ingeschreven staat of in een sociaalpedagogische werksetting waarin met jongeren gewerkt wordt. Je levert tevens een door de werkgever ondertekende referentie in waaruit dat blijkt. D. Je doet werkervaring op in een vakgebied (verwant aan) de vakinhoud van de opleiding waarvoor je ingeschreven staat of in een sociaalpedagogische werksetting waarin met jongeren gewerkt wordt. Je gebruikt de kennisbasis en/of vaardigheden van de opleiding bij het onderbouwen en evalueren van de aanpak en de bereikte resultaten voor minimaal drie niet-routine opdrachten uitgevoerd binnen een bedrijf of non-profit organisatie. De niet-routine opdrachten zijn geen docenttaken uitgevoerd in een andere

	context dan het onderwijs. Je maakt een keuze uit een van onderstaande opties: • De aard van de opdrachten sluiten aan bij de vakinhoud van huidige opleiding. Je benut dan de vakinhoudelijke kennisbasis van jouw opleiding. • De aard van de opdrachten vragen pedagogische expertise. Je benut dan de generieke kennisbasis van de opleiding. Daarnaast beargumenteer je de waarde van de praktijkervaring opgedaan een ander werkcontext dan de tweedegraads lerarenberoep voor jouw eigen vakinhoudelijke of pedagogische bekwaamheid en professioneel handelen als docent.
Leerwegaafhankelijke toets	Portfolio assessment <u>Toelichting:</u> • Je geeft aan voor welk type verbreding of verdieping je kiest: A,B,C of D. • Daarnaast geeft je aan of je kiest voor een vakinhoudelijke verbreding of verdieping dan wel pedagogische verbreding of verdieping. Kies je voor A of B • Dan lever je het bewijs van 15 EC van een geaccrediteerde HBO opleiding voor onderwijseenheden die aantoonbaar verschillend zijn van je opleiding. Je toont aan dat de inhoud een ander vakinhoudelijke bekwaamheid betreft, gericht is op een andere leeftijdsgroep of geen deel uitmaakt van de leeruitkomsten van de eigen opleiding. Keuze C • Je toont aan dat je gedurende minimaal 3 maanden een functie heeft gehad op EQF 5 of NLQF 5 in een vakgebied (verwant aan) de vakinhoud van de opleiding waarvoor je bent ingeschreven of in een sociaalpedagogische werksetting waarin met jongeren werd gewerkt. • Je voegt een door de werkgever ondertekende referentie in waarin bevestigd wordt de door jouw genoemde werkzaamheden op EQF 5 of NLQF 5 niveau gedurende minimaal 3 maanden tot tevredenheid zijn uitgevoerd. De naam van het bedrijf en e-mailadres zijn voor verificatie van authenticiteit toegevoegd. Keuze D • Je onderbouwt en evalueert de aanpak en de bereikte resultaten voor minimaal drie niet-routine opdrachten uitgevoerd binnen een bedrijf of non-profit organisatie a.d.h.v. de kennisbasis en/of vaardigheden van de opleiding. • Een voldoende vraagt een correcte onderbouwing van de aanpak en evaluatie van 3 niet routine opdrachten met concepten en theorieën uit de kennisbasis van de opleiding. • Indien de onderbouwing gebaseerd is op een grondige analyse van de opdrachten, er sprake is van een kritische en/of creatieve toepassing van de kennisbasis is dat een indicatie van een bovengemiddelde prestatie.

	• Je neemt een bewijs op van de opgedane bedrijfservaring ondertekend door een leidinggevende met naam en mailadres van het bedrijf. • Je toont voor een voldoende minimaal de waarde van de opgedane kennis of praktijkervaring voor het vakinhoudelijk of pedagogisch bekwaamheid aan. • De student die daarnaast ook de relatie legt met het professioneel handelen van de leraar scoort bovengemiddeld. • De student die komt tot een persoonlijke en unieke integratie van kennis en ervaring presteert uitmuntend.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	http://www.nlqf.nl/over-nlqf-eqf/het-nlqf Afhankelijk van de keuze van de student. Infografic Verbreding en verdieping: mogelijkheden: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Documents/Verbreding%20en%20%20verdieping%20overzicht%20studentversie.pdf f Rubric: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Documents/Rubrics%20LOT%20verdieping%20en%20verbreding.pdf
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Je kiest als student voor verbreding of verdieping via een andere opleiding of voor contextueel verbreden: via bedrijfservaring. Afspraken hierover maak je met je studiecoach. Je zorgt zelf voor inschrijving bij een andere opleiding, een bedrijfservaringsplaats of indien van toepassing een vrijstelling via de examencommissie indien dit niet bij de intake via de SVO geregeld is. De student die kiest voor optie D. benut de vakinhoudelijke kennisbasis van zijn opleiding of de generieke kennisbasis van de opleiding afhankelijk van het soort praktijkervaring en opdrachten. De verwachte voorkennis is afhankelijk van de keuze die je als student maakt. Kies je voor verbreding via een andere opleiding, ga dan na of je voorkennis aansluit op de onderwijseenheden die je wil volgen.

Landelijke kennisbasistoets

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Landelijke kennisbasistoets
Engelse vertaling	Basic knowledge test
Plaats blok in de opleiding	Professioneel bekwaam Afstudeerfase
EC	5 EC
Leeruitkomsten A-fase	De student toont de kennisbasis voor zijn vak aan via een voldoende beoordeelde landelijke kennistoets.
Leerwegonafhankelijke toets	Kennistoets met gesloten vragen
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Zie www.10voordeleraar.nl
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Zie opleidingssite

Professioneel handelen Afstudeerfase

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Professioneel Handelen Afstudeerfase
Engelse vertaling	Professional Skills
Plaats blok in de opleiding	Afstudeerfase DT: Deeltijdstudenten doorlopen dit traject flexibel
EC	25 EC
Leeruitkomsten A-fase	In de laatste fase van Professioneel Handelen toon je aan dat je een startbekwaam leraar bent. Je krijgt steeds meer verantwoordelijkheid en in deze fase toon je dat je zelfstandig kunt lesgeven en functioneren binnen een school. De beroepstaken voor professioneel handelen worden hierbij steeds complexer. In deze afstudeerfase werk je op school aan een drietal onderdelen die je in samenhang met elkaar kunt zien: PH, OPH en VDO. Voor Professioneel Handelen werk je aan: LUK 1 De startbekwame leraar ontwerpt een onderwijsleertraject voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit, reflecteert, evalueert en rapporteert over het leerproces en leeropbrengsten van het onderwijsleertraject. Het onderwijsleertraject daagt de leerling uit actief leergedrag te laten zien, er wordt rekening gehouden met verschillen in leerbehoeften van leerlingen en actuele en betrouwbare bronnen worden ingezet voor het uitdiepen van een vakmatig thema. LUK 2 De startbekwame leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. De aankomende leraar verantwoordt op welke wijze zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen en zijn onderwijs in pedagogische zin van deze tijd blijft. LUK 3 De startbekwame leraar communiceert op een constructieve manier, die bijdraagt aan een doelgerichte werkrelatie, met erkenning van verschillende opvattingen en overtuigingen en andere culturele achtergronden van collega's, leerlingen, ouders en vertegenwoordigers van instellingen buiten de school. LUK 4 De startbekwame leraar beschikt over een kritische-reflectieve en onderzoekende houding ten aanzien van het eigen onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional in verschillende leersituaties in de beroepscontext onderbouwd vanuit verschillende (theoretische) bronnen. In een zelfbeoordeling betreft de student de feedback

	van anderen en analyseert op systematische, navolgbare en resultaatgerichte wijze zijn praktijksituatie. NB. De student communiceert schriftelijk in helder en correct Nederlands op niveau 4F als docent in het tweedegraads gebied.
Leerwegonafhankelijke toets	Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast. Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examinerende en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	Voor meer informatie over het werkpleklernen en de stages kun je hier terecht: https://connect.fontys.nl/instituten/flot/Stage/Paginas/Home.aspx
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Een deeltijdstudent mag altijd starten met een stage, ongeacht welke periode. Elke stage dient aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. Bij studenten deeltijd die het FLEX programma volgen wordt tijdens het startgesprek of na enige weken stage bekeken welke stage zij gaan lopen op basis van eerder verworven ervaringen of wat de student op dat moment laat zien. De IO-er is altijd aanwezig bij dit gesprek. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen.
Opleidingsscholen	Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden. Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar. denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan. Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen. In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het

	werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs. Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Vakdidactisch ontwerpen (VDO)

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Vakdidactisch ontwerpen (VDO)
Engelse vertaling	Didactic design
Blok	Vakdidactisch Bekwaam Afstudeerfase
EC	14 of 15 (afhankelijk van opleiding)
Leeruitkomsten	1. De student beargumenteert de keuze van zijn (vak)didactisch vraagstuk om het vakinhoudelijk leren van lerenden te bevorderen en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale (vak)didactische theorieën en methodieken. 2. De student geeft het doorlopen ontwerpproces weer waarin prototypen zijn ontworpen, uitgetoetst en geëvalueerd gericht op zijn gekozen (vak)didactisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale (vak)didactische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden. 3. De student beschrijft wat het ontwerpproces en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn vakdidactisch handelen.
Leerwegaafhankelijke toets	De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment. Het portfolio bestaat uit een verantwoording. Hierin worden de leeruitkomsten aangetoond. Daarnaast wordt het portfolio aangevuld met bewijzen ter ondersteuning van de aan te tonen leeruitkomsten.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	De student dient zelfstandig passend bij het gekozen vraagstuk vakdidactische literatuur te zoeken en verwerken.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Tijdens de afstudeerfase neemt de student deel aan een PLG (leergemeenschap) en wordt begeleid door een procesbegeleider en/of adviseur.

Onderwijspedagogisch handelen (OPH)

Informatie over de verzameling van leeruitkomsten	
Naam eenheid van leeruitkomst	Onderwijspedagogisch Handelen (OPH)
Engelse vertaling	General Professional Training
Blok	Pedagogisch Bekwaam Afstudeerfase
EC	15
Leeruitkomsten + toelichting	1. De student beargumenteert de keuze van zijn onderwijspedagogisch vraagstuk gericht op het afstemmen op de behoeften van lerenden en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken. 2. De student geeft het proces weer waarin interventies zijn ontworpen, uitgevoerd en geëvalueerd om zijn pedagogisch handelen door te ontwikkelen gericht op zijn gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt informatie en feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden. 3. De student beschrijft wat de interventies en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn onderwijspedagogisch handelen.
Leerwegonafhankelijke toets	De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment. Het portfolio bestaat uit een verantwoording. Hierin worden de leeruitkomsten aangetoond. Daarnaast wordt het portfolio aangevuld met bewijzen ter ondersteuning van de aan te tonen leeruitkomsten.
Bronnen (literatuur, websites, etc.)	De student dient zelfstandig passend bij het gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk literatuur te zoeken en verwerken.
Onderwijsaanbod Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?	Tijdens de afstudeerfase neemt de student deel aan een PLG (leergemeenschap) en wordt begeleid door een procesbegeleider en/of adviseur.